

Libris CUPRINS APRILIE 2021

MAGAZIN ILUSTRAT / LUMEA CREDINȚEI an XIX, nr. 4 (210)

Credința la români

Popas iconic: Biserica Sf. Nicolae — Dintr-o zi: Icoana Maicii Domnului „Mângâietoarea”

6

Viața Bisericii: PS Nichifor Horia: „Cea mai mare provocare? Dinamica răului din ziua de azi!”

12

Credința în lume

Ortodoxia în Occident: Sf. Sofronie Athonitul — Essex 62

50

Ortodoxia în cumpănă: Autocefaliile și geopolitica

54

Orientări de credință

Interviu: Rezistența unui deținut politic... demis politic 60

Cruciații secolului 20: Obsesia legionară a Securității și a moștenitorilor ei 66

Pulsul vremii: Reflecții pe marginea unei legi controversate 72

Director
Răzvan BUCUROIU
razvan.bucuroiu@lumeacredintei.com

Secretar General de Redacție
Larisa BARBU

Echipa redacțională
Răzvan CODRESCU
Gheorghita CIOCIU
Mariana BORLOVEANU
George CRASNEAN
Dan CIACHIR

Consultant editorial
Pr. Prof. Dr. Vasile GORDON

Fotografii
Răzvan BUCUROIU
George CRASNEAN

Layout & DTP
DTP Layout Solutions
www.dtp-sol.ro

Corectură
Valeriu VAȚEL

Distribuție directă
Mariana Hanganu
0724 585 386
mariana.hanganu@lumeacredintei.com

Tel./Fax: 031.422.84.23

ISSN 1583-8664

Editor Lumea Credinței SRL

Tipar Artprint

Adresa de corespondență: Str. Traian nr. 155, cod poștal 024042, sector 2, București

www.lumeacredintei.com

EDITORIALUL CREDINȚEI

Canonizați, nu canonisiți!

Răzvan BUCUROIU

Toată suflarea creștină din România a primit cu entuziasm nedisimulat hotărârea Sfântului Sinod de a declanșa o cascadă de canonizări ai acelor contemporani ai noștri care s-au învrednicit a primi un plus de har de la Dumnezeu.

Plus de har pe care l-au lucrat în propria viață, dar și în a altora, prin acceptarea suferinței ca plan al lui Dumnezeu de mântuire; prin forța cuvântului „de folos”, a logosului ca armă duhovnicească împotriva răului; prin lecturi, prin efort intelectual sport urmat de performanțe teologice notabile; prin rugăciune îmbunătățită, lucrată, rafinată; prin discreție, smerenie și pildă pentru alții. În fine, sunt multe harismele celor care se înscriu în acest portret de sfânt român de secol 20... Important este că harul care adie peste întreg corpul eclezial a mișcat conștiințele păstorilor noștri de vârf spre a purcede la un efort memorial și sacramental fără precedent în istoria Bisericii Ortodoxe Române!

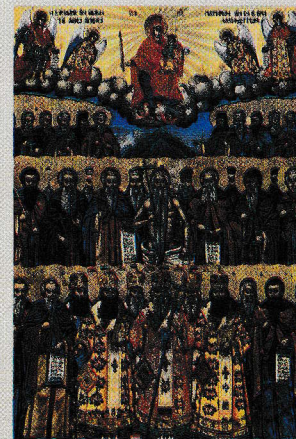
Imediat după anunț, ca la o bursă a pariurilor cerești, s-a pus în mișcare un întreg „aparatură” al conștiințelor imbisericite care producea propuneri în rafală, de-a valma.

De ce cutare, și nu cutare? De ce îl alegem pe X, și nu pe Y? De ce de la noi nu e nimeni, în timp ce la alții abundă nume și propuneri? De ce așa, și nu altminteri?

Desigur, fiecare din noi avem anumite slăbiciuni, anumite preferințe și anumite modele de viațuire creștină, însă Biserica este un șuvoi, un torent de neoprit. Dorința ei, exprimată la un moment dat, este lege, nu poate fi întoarsă nicicum. Este, dacă vreți, aidoma revărsărilor Nilului: țărani egipteni știu socotul inundațiilor binefăcătoare și sapă șanțuri spre ogoarele lor, să atragă apa revărsată din belșug. Câteodată, apa intră pe fagașul pe care omul îl croiește, alteori

nu. Nu este după dorința omului, a fiecăruia în parte, ci după cum arată în anul acela debitul fluviului. Așa și noi, acum: Biserica, în deplinătatea și forța ei hărăzită, stabilește numele celor aleși. Jurații nu suntem noi, căci nu suntem noi măsura sfințeniei, pentru a o putea judeca, aprecia, cântări, valoriza. Este o împreună-lucrare, a omului și a Domnului. Rețineți nuanța: nu a oamenilor, ci a omului! Căci nu oamenii aleg, omenește, ci omul care este sub lucrarea harului. Și care reprezintă eternul uman, de la începuturile lumii...

Așadar, e bine că vorbim, că ne preocupă subiectul, că suntem frământați de calitatea reprezentanților noștri cerești. Însă această benefică agitație să nu se transforme în dezbinare și dihonie, ca între gale-riile de suporteri la fotbal. Avem preferințe? Foarte bine, le exprimăm decent, cu argument, nu cu țâfnă, nici cu agresivitatea exclu-ziunii altora, căci ne transformăm în „avocați” ai unor potențiali sfinți. Ca atare, avem (sau, mai bine zis, ne luăm) o mare responsabilitate. În fața lor, în primul rând. Pe care nu vrem să-i canonisim, ci să-i canonizăm!

Biserica Sf. Nicolae – Dintr-o zi: Icoana Maicii Domnului „Mângâietoarea”

De la mijlocul lunii martie a acestui an, în Biserica Sfântul Nicolae – Dintr-o zi, din centrul Bucureștilor, credincioșii sunt întâmpinați de chipul cu totul impresionant al Maicii Domnului din icoana *Paramythia* („Mângâietoarea”). În fața acestei icoane simți că te afli în preajma unei prezențe care te copleșește cu dragostea și cu mângâierea ei. „Chipul cel dulce și frumos” al Maicii Sfinte „odihnește și mângâie” pe oricine trece pragul vechii biserici bucureștene, așa cum o face și chipul din icoana originală aflată în Mănăstirea Vatopedu din Sfântul Munte Athos.

De la Athos...

Icoana Maicii Domnului *Paramythia* din mănăstirea athonită are, la rândul ei, o istorie impresionantă. Veche de peste 700 de ani, icoana Preasfintei Născătoare de Dumnezeu este o mărturie vizibilă a puternicei lucrări de mijlocire a Maicii Domnului în lume. Mai mult decât în cazul altor icoane, în această imagine a rămas întipărită, ca un semn peste veacuri, intervenția salvatoare a Maicii Domnului pentru călugării din Mănăstirea Vatopedu, amenințați de pirai.

Fresca cu imaginea Maicii Domnului era la începutul secolului al 14-lea pictată pe zidul exterior al bisericii mari a Mănăstirii Vatopedu. La această icoană se așezau mereu cheile mănăstirii (în tradiția athonită, mănăstirile se deschid la răsăritul soarelui și se închid la apus, iar cheile se așază la o icoană a Maicii Domnului, în semn de încredere în purtarea ei de grijă). Astfel, în dimineața zilei de 21 ianuarie

1321, când Sfântul Ghenadie, starețul mănăstirii, a vrut să dea, ca de obicei, cheia portarului, pentru a deschide poarta, în mod minunat Maica Domnului i-a vorbit din icoană, spunându-i să nu deschidă în acea zi pentru că în afara zidurilor se află ascunși pirai, care așteaptă să năvălească. Preasfânta Născătoare de Dumnezeu a insistat, chiar și după ce Pruncul i-a acoperit cu mâna Sa gura, ca să nu îi mai anunțe pe călugării care deveniseră delăsători și își neglajau îndatoririle. Maica Sfântă

a luat atunci cu delicatețe și cu dragoste mâna Domnului și a îndepărtat-o puțin, repetând avertismentul: „Nu deschideți astăzi porțile mănăstirii, ci urcați pe ziduri ca să-i alungați pe pirai!”. Înfricoșat de această minune dumnezeiască, starețul a adunat imediat obștea și, cu mijloacele pe care le aveau la îndemână, au reușit să-i alunge pe pirai surprinși de faptul că au fost descoperiți. Din acel moment, trăsăturile icoanei au rămas întipărite în această poziție neobișnuită, ca o mărturie a minunii petrecute.

Mai târziu, fresca a fost decupată și așezată într-unul din paraclisele Mănăstirii Vatopedu, unde se păstrează și astăzi. Fecătura de argint a icoanei a fost făurită la Mănăstirea Golia din Iași, pe cheltuiala unor boieri moldoveni, în anul 1859.

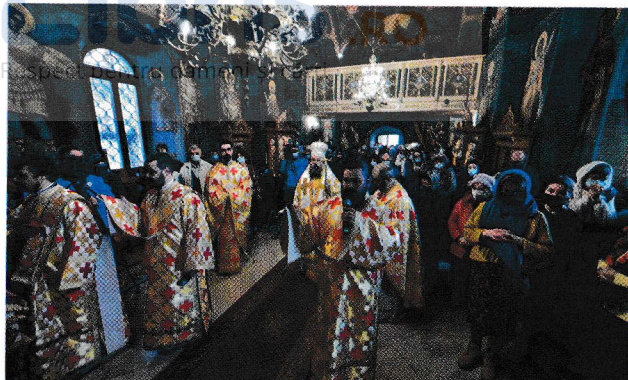
Minunea săvârșită de Maica Domnului și icoana *Paramythia* sunt sărbătorite, în fiecare an, pe 21 ianuarie.

Ne-am putea întreba, surprinși, cum se poate ca Maica Domnului să fie mai milostivă decât Însuși Mântuitorul, despre Care știm că ne iubește cu o iubire nesfârșită. Cum să înțelegem această intervenție salvatoare a Maicii Domnului și aparenta asprimă a „Pruncului”? Fără îndoială, minunea s-a petrecut tot ca un semn al iubirii Mântuitorului, față de Maica Sa, pe de o parte, și față de acei călugări nevrednici, pe de altă parte. În acest fel Domnul i-a îndemnat pe monahi, într-un mod pedagogic și indirect, să se pocăiască și să își schimbe viețile. Totodată, minunea s-a petrecut și pentru a ne convinge de puterea rugăciunilor și a mijlocirii salvatoare a Maicii Domnului, atât pentru cei vrednici, cât și pentru cei nevrednici.

... la București

Icoana din Biserica Sfântul Nicolae – Dintr-o zi din București este o copie în mărime naturală a acestei icoane făcătoare de minuni din Mănăstirea Vatopedu. Ea a ajuns în România cu binecuvântarea Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul României, din dragostea părintelui stareț Efrem Vatopedinul, cu sprijinul

financiar al unui enoriaș apropiat al bisericii bucureștene (care și-a dorit în mod smerit să rămână anonim) și prin mijlocirea părintelui paroh Vasile Ioana.

Venirea în sine a icoanei

s-a produs într-un mod minunat, simțindu-se în toate etapele purtarea de grijă a Maicii Domnului care, așa cum spune părintele Vasile, „a ales singur să vină în biserica noastră”.

Pe scurt, părintele Vasile

Ioana a văzut la una din telesnaxele părintelui stareț Efrem imagini de la procesiunea din ziua de 21 ianuarie/ 3 februarie 2021 cu icoana *Paramythia* a Maicii Domnului și s-a gândit pentru câteva clipe că ar fi minunat ca și în biserica sfintiei sale să existe o copie a unei icoane făcătoare de minuni din Mănăstirea Vatopedu, pentru întărirea credincioșilor în aceste vremuri dificile. Într-o convorbire telefonică ulterioară cu unul din părinții români din Vatopedu a aflat că exista chiar în acel moment în mănăstire o copie a icoanei *Paramythia*, care ar putea fi adusă în Biserica Dintr-o zi din București. (De obicei, timpul de așteptare pentru execuția unei astfel de copii depășește doi ani, deoarece întregul proces de pictare și apoi de cizelare a metalului este unul foarte complex). Și astfel, la începutul lunii martie, o delegație a Bisericii Sfântul Nicolae – Dintr-o zi, în frunte cu părintele paroh Vasile Ioana, se afla deja în drum spre Sfântul Munte, pentru a primi din mâinile părintelui stareț Efrem acest odor, ca o binecuvântare și ca un semn al dragostei obștii Mănăstirii Vatopedu pentru toți credincioșii români.

Plini de emoție și de bucurie, cu flori în mâini, credincioșii parohiei bucureștene au întâmpinat-o pe Maica Domnului, la sosirea delegației, în seara zilei de 5 martie. După ce toate pregătirile au fost încheiate, în dimineața zilei de duminică, 14 martie 2021, icoana a fost sfințită de către Preasfințitul Timotei Prahoveanul. În

interiorul bisericii a urmat apoi Sfânta Liturghie arhierască. Credincioșii prezenți au participat la slujbă, o mică parte în biserică, iar cei mai mulți în afara ei, arătând prin aceasta că Biserica se extinde cu mult în afara zidurilor lăcașului de cult, că sufletele celor care ascultă cuvântul lui Dumnezeu devin ele însele Biserici vii, „Biserici mobile”, cum spunea la un moment dat părintele Vasile Ioana.

Ca o prelungire a stării de pace din apropierea icoanei, lungul șir de credincioși care au așteptat răbdători, la distanța necesară în contextul dificil prin care trecem, a arătat că omul cu adevărat credincios este și o persoană civilizată, care respectă regulile sociale și pe cei din jur, că pelerinajele și slujbele sunt momente de bucurie

pentru credincioși, necesare pentru împlinirea nevoilor lor sufletești, că sfințenia înfrumusețează și împlinește omul care se apropie de ea cu sufletul deschis. Pe tot parcursul zilei, închinătorii au fost îndrumați de voluntarii inimoși ai parohiei. Până seara târziu, credincioși din București și împrejurimi au pășit în fața icoanei plini de speranță în mijlocirea puternică a Maicii Domnului, lăsând o rugăciune, un gând de mulțumire, o floare.

Ca martor al acestui pelerinaj spontan, pot adevărat frumusețea întâlnirii din fața icoanei, tresăltarea celor care se simțeau deodată priviți de ochii blânzi din icoană, dialogul tainic și dens de dincolo de priviri, sfiala din gesturile fiecărui închinător, portretul parcă reflectat în oglindă al marelui cu copilași în brațe

venite să se închine Maicii Sfinte...

Icoana Maicii Domnului „Mângâietoarea” este așezată permanent spre închinare în Biserica Sfântul Nicolae – Dintr-o zi, unde zilnic vine un număr mare de credincioși care caută mângâiere din partea Maicii Sfinte. Deja sunt mulți credincioși care spun că privirea caldă a Maicii Domnului este o mângâiere și o încurajare pentru situațiile dificile prin care trec. Aflați în fața Maicii Domnului, ei simt un îndemn puternic de a-și schimba viețile pentru a se face bineplăcuți Fiului ei, Care revarsă asupra tuturor atâta binecuvântare, prin mijlocirea Maicii Sale.

Diacon Nicolae MOGAGE

Foto: Mihnea Păduraru,

„Ziarul Lumina”

și Mircea Florescu, Basilica.ro

PS Nichifor Horia:

Respect pentru oameni și cați

„Cea mai mare provocare? Dinamica răului din ziua de azi!”

Despre acest bărbat teafăr al Bisericii mele mi-a vorbit cândva, pentru prima dată, maica Siluana, cu entuziasm. Apoi l-am cunoscut și eu mai bine pe părintele Nichifor Horia, aflându-se atunci în demnitatea de stareț al bijuteriei planetare numită Trei Ierarhi, din Iași. Acolo l-am cercetat cu întrebarea, am vorbit tihnit, ne-am împărtășit gânduri și visuri, reflexii și proiecte. Obștea din jurul lui era încheată, iar credincioșii care îi cereau sfat sau doar o binecuvântare păreau atrași irezistibil de persoana lui. O clipă chiar m-am gândit, cu inocentă gelozie în contul edificiului sacru pe care îl avea în custodie: toți credincioșii aceștia dau buzna doar spre părintele stareț – un om ca și noi –, pe când splendoarea de piatră dăltuită parcă nici nu e băgată în seamă... Desigur, ulterior am realizat că omul și locul se suprapun până la contopire, dar gândul acela tot înflorise în mine. El s-a veșejit mai apoi, decantându-se și rămânând în branhiile sufletești cu care respir credința doar aerul pur al admirației față de acest bărbat teafăr al Bisericii mele...

Preasfinția Voastră Părinte Episcop-vicar Nichifor, cum vi s-a părut toată această împreună-lucrare: Dumnezeu alături de oameni, punându-vă pe umeri crucea slujirii arhieresti?

Am considerat această lucrare ca o chemare, chemare pe care o primesc de la Dumnezeu, adevărită ca mărturie prin alegerea făcută de membrii Sfântului Sinod; o chemare pe care îmi doresc să o pot împlini așa cum Dumnezeu așteaptă de la mine.

Negreșit că la baza acestei chemări stă și ceea ce până acum s-a împlinit într-o anumită măsură în viața mea. Și

mă refer aici nu doar la agoniile intelectuale, nu doar la experiența din viața monahală, nu doar la o anume experiență de viață, ci îndeosebi la întâlnirile prin care m-am îmbogățit, întâlniri cu duhovnici minunați, întâlniri cu oameni minunați, întâlniri care largesc nu numai inima, ci și înțelegerea în viața duhovnicească și care m-au ajutat să mă apropiu de oameni cu altă adâncime, cu altă încredere, pe măsura adâncimii și încrederii cu care eu însumi am fost primit.

Nădăjduiesc ca tot ceea ce s-a copt în mine într-o anumită măsură să pot să

înmulțesc în lucrarea de Episcop-vicar. Și vreau să o fac! Și cred că Dumnezeu, Care a privit spre această potențială împlinire, mă va ajuta ca acest „DA!” al meu să nu rămână doar un act de voință neîmplinit, ci să rodească, după cum Dumnezeu dinainte a văzut în această alegere – pentru că în orice alegere Dumnezeu caută mântuirea omului.

Te cutremuri când, în fața lui Pilat, care spune: „Mie nu-mi răspunzi? Nu știi că putere am să Te eliberez și putere am să Te răstignesc?”, Dumnezeu spune: „N-ai avea nici o putere

© doxologia.ro

dacă nu ți-ar fi fost dat ție de sus” – înțelegem că Dumnezeu a îngăduit acea putere. Oare a îngăduit Dumnezeu acea putere spre pierzarea lui Pilat? Nicidecum, ci pentru că în acel moment Pilat avea puterea să facă o alegere bună.

Mă rog Domnului, Cel care a îngăduit lucruri minunate în viața mea, lucruri care au culminat cu această slujire deosebită – cea mai înaltă care poate sta pe umerii unui călugăr –, mă rog Domnului să-mi îplinească această putere ce mi s-a dat, spre vădirea lucrării Lui în istorie, iubitoare de oameni, iubitoare de mântuire. Să îplinească Dumnezeu gândul pe care l-a pus în această numire spre mântuire, cu mine și cu toți cei care se pot folosi de această

minunată alegere.

Care sunt gândurile pe care le veți intrupa cât mai curând în noua demnitate episcopală?

Nu pornesc în această lucrare cu șabloane prestabilite, cu atât mai mult cu cât slujirea mea în acest moment este cea de Episcop-vicar, iar din perspectiva de Episcop-vicar gândul cu care pornesc este mai ales să păstrez deschisă această poartă a inimii, această atenție spre ceea ce îmi va vădi Dumnezeu prin Înaltpreasfințitul Teofan, în fața căruia rămân cu deschiderea ascultătoare de a împlini lucrarea mântuitoare în eparhie.

O așteptare pe care mi-o gândesc acum ca cea pe care a învățat-o proorocul Samuel atunci când i s-a spus să grăiască către Dumnezeu: „Grăiește, Doamne, robul

Tău ascultă”. De multe ori, atunci când venim cu planurile noastre, cu organizarea pe care minuțios o planificăm, ba mai mult, uneori chiar cu dorința legitimă de control al propriilor noastre alegeri, al propriilor noastre acțiuni, atunci putem undeva să blocăm sau putem să nu mai vedem bine ce vrea Dumnezeu de la noi. De aceea, întâi și întâi, îmi propun să am această inimă deschisă încât să pot primi cuvântul pe care Dumnezeu mi-l va grăi prin Înaltpreasfințitul Părinte Teofan și să îl împlinesc cu smerenie și cu dragoste de oameni.

Cum trebuie să fie un Episcop, în viziunea Dvs.? Dar cum nu trebuie să fie el?

Nu-mi vine în gând cum să nu fie un Episcop, dar așa spune că în zilele noastre un